

Spolehlivé a spolehnutí

Otázka, na co se můžeme v životě spolehnout, je hlubší, než by se mohlo zdát. Především tu platí jistá „relativita“, tj. závislost na tom, jaký typ spolehlivosti právě potřebujeme: chceme-li se spolehnout na nějakého člověka, na nějaký typ materiálu, na nějaké informace, na fungování nějakého přístroje nebo tělesného orgánu atd. Vždycky nám v takovém případě asi půjde o spolehlivost v jistých mezích, které jsou pro nás ještě relevantní. Docela jinak se to ovšem má, když nám půjde o spolehnutí takříkajíc „existenciální“, tj. o to, nač se vpsledu můžeme spoléhat, když nám půjde o nás samé, o naši existenci a její smysl, o celkový smysl našeho život a našich aktivit. V takovém případě se už nemůžeme dost dobře spokojit jen s nějakou přibližností, relativitou, s nějakým odhadem toho, co ještě stačí a co už ne. – Ale pak tu je ještě další okolnost, které nás nutí k pojmovém rozlišení „spolehlivosti“ na jedné straně a „pevnosti“ (event. „neměnnosti“) na straně druhé. Všechno významné resp. „vyšší“, co se v tomto světě, v němž žijeme, odehrává, spočívá také na nějakých setrvačnostech, a tudíž na tom, že nějaká část aktivit se soustřeďuje a spotřebovává na zachování něčeho z toho, co už proběhlo a co by vlastně (jinak) mělo končit zmarem. A odtud dva dvojznačnosti „minulého“: na jedné straně něco z toho minulého musíme podržovat, udržovat a uchovávat, neboť to potřebujeme jako „materiál“ pro svůj život, a na druhé straně u toho nemůžeme a nesmíme setrvávat, aniž bychom to překračovali a šli dál, jinam, „kupředu a výš“, protože tím bychom zakrněli a svůj život zmarnili. Takže mezi „spolehlivostí“ toho, co jsme vybrali z minulosti, která by jinak už vůbec nebyla, ale která je nám z nějakých důvodů docela užitečná pro to, co chceme a máme právě teď a na tomto místě podniknout (a v tom přece spočívá život), a mezi spolehlivostí toho jedině a doopravdy spolehlivého, co na naší schopnosti něco zachovávat vůbec není závislé, ale na čem jsme naopak zcela závislí my i se vším tím svým „zachováním“ všelijakých užitečných a cenných reliktních minulosti, je obrovský, přímo principiální rozdíl. Na všechno, co se nám podařilo nějak zachovat a uchovat pro naše aktuální potřeby, musíme pohlížet jako na potřebný materiál, potřebné prostředky k tomu, co má být naším hlavním životním cílem, ale sám život a jeho smysl na tom vpsledu zakládat nemůžeme, protože to není to, co nás oživuje, co náš život umožňuje a zakládá, v čem náš život musí (a má) být vpsledu zakořeněn a založen. Život, každý život, je vpsledu a v nejhlubších svých základech zakotven v tom, co přichází a co nás oslovuje, co nás vyzývá a zve k aktivitě, k spolupráci na všem tom, co ještě má přijít a přijde – tj. na budoucnosti a na tom, odkud budoucnost přichází – na Pravdě, na ryzí nepředemtnosti, na tom co „býti má“ v Rádlově pojetí.

(Písek, 080212-3.)